

Asia: VN/3049/2021

Lausuntopyyntö opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

1) Opettajarekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin tuottamiin hyötyihin ja rekisterin käyttötarkoituksiin. Onko rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset kuvattu selvitysraportissa onnistuneesti ja eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden? (Ks. raportin luku 6, osin myös luku 7).

Selvitys kuvaa onnistuneesti rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden. Suurimmat hyödyt näkyvät selvityksen mukaan tilastoinnissa ja tutkimuksessa. Ajantasainen ja luotettava tieto opettajista ja heidän kelpoisuuksistaan sekä täydennyskoulutuksen tarpeesta nähtiin tärkeäksi, kun vertaa nykyiseen järjestelmään eli kyselymuotoiseen opettajatiedonkeruuseen. Opettajarekisteri palvelisi monessa tarkoituksessa ja antaisi kattavampaa ja luotettavampaa tietoa.

Opinto-ohjaajien näkökulmasta kiinnostaa mahdollisuus laskea oppilasryhmien kokoja ja niiden suhdetta erityisopettajiin sekä opinto-ohjaajiin. Näiden lukujen vertailu alueellisesti ja kouluastekohtaisesti kattavien ja luotettavien lukujen perusteella on hyödyllistä ja tärkeää tietoa. Myös opettajien täydennyskoulutusrahoituksen painotukset tai muut koulutukselliset tarpeet näkyisivät nykyistä selkeämmin mahdollisesti perustettavasta rekisteristä.

2) Opettajarekisteriin liittyvät haasteet: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisteriin liittyviin haasteisiin. Onko opettajarekisteriin ja sen perustamiseen liittyvä haasteet huomioitu selvityksessä onnistuneesti? (Ks. osin luvut 6, 8 ja 9)

Selvitysryhmän näkemät haasteet ja hankaluudet on tuotu selvästi esiin. Kustannusarviot ja uuden rakentaminen vaatii työtä eikä kaikkia haasteita pysty myöskään ennalta arvioimaan.

3) Opettajarekisterin kohderyhmät ja vaiheittainen eteneminen: Pyydämme kommentteja raportissa esitettyihin opettajarekisterin kohderyhmiin ja vaiheittaiseen etenemiseen. Jos opettajarekisteri perustetaan, mitkä kohderyhmät opettajarekisterin tulisi kattaa, mitä koulutusasteita sen tulisi koskea? Miksi? Onko selvityksessä esitetty opettajarekisterin perustamisen vaiheistaminen tarkoituksenmukaista? (Ks. luku 7)

Uutta rekisteriä perustettaessa vaiheittain eteneminen on aina hyvä ratkaisu. Se antaa paremmat ja helpommat mahdollisuudet kehittää järjestelmää kokonaisuudessaan. Siksi vaiheistaminen on tarkoituksenmukaista. Suomen opinto-ohjaajat ry:n näkemys on kuitenkin se, että korkeakoulutkin (sekä ammattikorkeakoulut että yliopistot) tulevat mukaan mahdollisessa toisessa vaiheessa, mikäli siihen päätetään edetä.

4) Opettajarekisterin sisällöt: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin sisältöihin. Mitä tietoja rekisterin tulisi kattaa? (Ks. luku 7.3)

SOPO ry kannattaa rekisteriä, johon kerätään seuraavat tiedot: nimi, ikä, suoritettu opettajan kelpoisuus tai kelpoisuudet sekä korkeakouluissa suoritettut täydennyskoulutukset ja muut kelpoisuuteen vaikuttavat seikat kuten mahdollinen vaadittu alan työkokemus. SOPO ry esittää, että rekisteriä varten tulee kartoittaa ja määritellä kelpoisuus opinto-ohjaajan toimeen myös korkeasteella.

5) Opettajarekisteriin liittyvät tiedonsaantioikeudet ja tietosuojakysymykset: Pyydämme kommentteja opettajarekisteriin liittyviin tiedonsaantioikeuksiin ja tietosuojakysymyksiin. Pitäisikö opettajarekisterin tietojen saatavuus organisoida jotenkin toisin kuin mitä selvityksessä esitetään? (Ks. erityisesti luku 9.5; osin myös muut luvun 9 alaluvut)

Selvityksen mukainen tietojen luovuttaminen perusteluineen olivat tarkoituksenmukaiset. SOPO ry pitää tärkeänä, että opettajalla itsellään on mahdollisuus tarkastella itseään koskevia tietoja rekisteristä, ja mahdollisuus muuttaa/päivittää niitä.

On kuitenkin pohdittava, millaisia tietoja voi kuka tahansa käydä tarkastamassa - kelpoisuustietoja kylläkin, mutta ei henkilöön liittyviä tietoja kuten ikä.

6) Opettajarekisterin kustannukset: Pyydämme kommentteja rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviin kustannuksiin. Onko opettajarekisterin kustannukset kuvattu selvityksessä onnistuneesti? Millaisia selvityksen ulkopuolelle jääneitä kustannuksia opettajarekisterin perustamisesta ja ylläpidosta voi aiheutua? (Ks. pääasiassa luku 8.1)

Selvityksessä käy ilmi, että arviota kustannuksista on hankala antaa, mutta rekisterin perustamista verrataan KOSKI-järjestelmän, VALPAS-järjestelmän ja Vardan perustamiseen. Selvityksen mukaan opettajarekisterin perustuskustannukset olisivat pienemmät, koska se hyödyntäisi jo olemassa olevaa.

7) Vaihtoehdot rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle: Pyydämme kommentteja vaihtoehtoista rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle. Onko esityksessä huomioitu riittävän kattavasti muut vaihtoehtoiset tavat tiedonkeruulle? Olisiko selvityksessä esitetylle opettajarekisterille toimivaa vaihtoehtoa, joka

tuottaisi tarvittavaa tietoa opettajista? Miten nykyistä kolmen vuoden välein toteutettavaa opettajatiedonkeruuta tulisi kehittää nykyisiä ja tulevia tietotarpeita vastaavaksi? (Ks. pääasiassa luku 8.3, myös 3.4)

Selvityksessä on kattavasti arvioitu ja esitelty eri mahdollisia tiedonkeruutapoja perusteluineen. SOPO ry arvioi, että yhtä kattavaa tietoa opettajista on vaikea saada, varsinkaan nykyisellä opettajatiedonkeruulla.

8) Muut mahdolliset huomiot opettajarekisteriselvitykseen liittyen

-

9) Kannatatteko selvityksessä kuvatun opettajarekisterin perustamista?

Kyllä, alla kuvatuilla muutoksilla [Korkeakoulut (sekä ammattikorkeakoulut että yliopistot) tulevat mukaan mahdollisessa toisessa vaiheessa, mikäli siihen päätetään edetä.]

Lindqvist Paula
Suomen opinto-ohjaajat ry